

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és
ünnepnap kivételével)
mindennap délután
4 órakor.
Szerkesztőség és ki-
adó hivatal:
Via Clotta 28.
Telefon sz.: 778
Száma 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétkü-
désel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 ha-
sábos nonpareille sor 10
fillér. Hivatalos hirdeté-
sek egy sor 20 fill.

Kossuth s a szabad- hajózás.

A *Fiumei Hírlap* önzetlen mindenkitől független és csak az országos és fiumei érdekeket szem előtt tartó fáradozása tegnap elérte azt a nagyon becses eredményt, hogy *Kossuth Ferenc*, Magyarország kereskedelmi minisztere és a parlamenti többség vezére, helyesnek és elfogadhatónak ítélte a tengeri szabadhajózás segítése tárgyában közölt fejtegetésünket.

Ez a figyelem kötelességet ró reánk. Azt a kötelességet, hogy, mint az egyetlen magyar kikötőváros egyetlen független sajtó orgánuma, rámutassunk egyúttal, legalább is vázlatosan, azokra a dolgokra, amelyek a tengerhajózás fejlesztésével kapcsolatosak.

Mindenekelőtt mint legfontosabbról, arról szóljunk, hogy kik számára hoz az ország áldozatot a szabadhajózás segítéséről szóló törvény meghozatalával? Hiszen tengeri kereskedőnk 2—3 kivételével egyáltalában nincsenek még Fiumében sem és az anyaországban még csak azt sem tudják, hogy mi az a szabadhajózás és miért kívánja azt a kormány felsegíteni? Ha tehát a kormány javaslatot terjeszt a ház elé, amely az állampénztárt százezrekkel terheli meg, egyúttal gondoskodik arról is, hogy ezen államilag támogatott foglalkozás iránt az érdeklődés az ország belsejében is felkeltessék, hogy a vállalkozási szellem ne merüljön ki abban a bizalomba, amelyet a sorsjegykonverziók iránt éreznek az emberek. Népszerűsíteni kell a tengerészetet, tengerhajózást, tengeri és tengerentuli kereskedelmet országosan és általánosítani azokat az ismereteket, amelyek ezen foglalkozásban szükségesek.

Azután kell és pedig sürgősen olyan központot teremtenünk, amely hivatásból figyelemmel kíséri a tengerészet ügyeit, egyesíti mindazon erők közreműködését, a melyekre ezen szakban szükség van, javaslatokat, terveket készít, véleményét ad a kormánynak az érdekeltek kívánságai ügyében és mindazon kérdésekben, a melyek a tengerhajózás és általában Fiume gazdasági fejlesztési ügyeiben aktuálisak.

Megszüntetendő az az állapot, hogy az intéző miniszterium tanács nélkül, önmagára hagyatva végzi e szakügyben terhes feladatát! Az ad hoc ankéteken sohasem lehet megtalálni azt a pontot, a hol az országos érdekek kapcsolatát találják a felmerülő kívánságokkal. Állítsunk fel *tengeri kereskedelmi tanácsot* és pedig külön magyar és külön olasz osztálylyal, hogy a nyelv ne legyen akadály a ügyek haladásának. De ne centralizáljunk. A szakemberek — amilyen kevés van — itt találhatók Fiumében, itt van a gyakorlat munkája, innen kell tehát kiindulni a tanács működésének.

Ezzel egyedidejűleg gondoskodni kell arról, hogy a *tengeri kereskedelem számára nemzedék képeztessek ki*, megszüntetendő az a szégyenletes állapot, hogy a hazai 40 kereskedelmi iskolában azt sem tudják, hogy mi az a tengeri kereskedelem, amikor a lefolyt 36 év alatt oly sok milliót költöttünk a tengerészet és a tengerhajózás be rendezésére.

Megint hadikészülődés. Romában megint Ausztria hadikészülődéseiről beszélnek a politikusok. Ezt eddig is megtették, mihelyt az osztrák-olasz határon a legkisebb csapatváltozásról, sőt csak valamelyik tollas fejű bécsi generális megérkezéséről értesültek. De most az egész olasz sajtó maga is részletes tudósításokat közöl azokról a háborus készülődésekről, miket Ausztria az olasz határ mellett folytat. E tudósítások szerint több magasállású tőzstiszt már hosszabb idő óta bejárja az olasz határon lévő osztrák helyőrségeket, ezek a tőzstisztek az esetleg elhelyezendő csapattekerczek elszállásolására vonatkozólag is rendelkeznek. Állítólag a Garda-tó osztrák határának mentén mindentűrt tartózkodnak osztrák csapatok.

Kossuth ed il „Fiumei Hírlap“.

L'indirizzo preso dal „Fiumei Hírlap“ nella questione della navigazione libera è quello che deve essere seguito da ogni persona indipendente, a cui stiano soprattutto a cuore gl'interessi reali di Fiume. La sollecitudine del nostro giornale ha avuto un ambito premio, la compiacenza, vale a dire, che Francesco Kossuth, ministro del commercio e capo della maggioranza parlamentare, approvò i criteri che ci guidano nella difesa degl'interessi di Fiume e dell'Ungheria, faccia sua sua la causa da noi propugnata.

Questo fatto per noi lusinghiero

perchè è eloquente prova che noi battiamo la via retta, impone al nostro giornale, unico organo della stampa indipendente nella libera città di Fiume, e dell'unico porto marittimo dell'Ungheria, un grande dovere, quello di esporre alcuni particolari concernenti la navigazione libera.

Anzitutto è d'uopo parlare di quelle persone che chiedono allo Stato così gravi sacrifici, presentando il disegno di legge sulla navigazione marittima. I nostri amministratori marittimi, fatta eccezione di due o tre non si trovano a Fiume; nel nostro paese non si sa nemmeno che cosa sia la navigazione libera marittima, quindi non si comprende perchè lo Stato voglia sostenerla, promuoverla, svilupparla.

E' necessario quindi che il governo nel presentare alla Camera un disegno di legge che eleva il passivo del bilancio di centinaia di migliaia di corone, dimostri con chiara evidenza che tale spesa è fatta nel vero interesse dello Stato e della nazione, in modo da ispirare in questa piena fiducia, e non tema di subire amare amari disinganni, come avvenne per l'affare della conversione dei viglietti di banca, in cui si abbagliò il popolo con lo sparo di affascinanti promesse che tutte tradirono. Bisogna rendere popolari in marina, la navigazione, il commercio marittimo e quello transoceanico, Bisogna adoperarsi in modo a pro dei vantaggi economici dello Stato e del paese che questo sia attratto verso la marina, l'ami, la studi sicchè la scienza e l'arte marittima gli diventino familiari.

A quest'uopo si presenta urgente la necessità di fondare una centrale la quale s'occupi con attento studio e sicura coscienza degl'interessi marittimi, concentri in sé tutte le forze delle quali in questo campo dell'economia v'è bisogno, e faccia proposte, presenti disegni, dia pareri al governo in ogni questione importante, non trascuri mezzo atto a tutelare e promuovere gl'interessi economici di Fiume.

Bisogna che cessi la strana situazione in cui si trova la navigazione. Delle sue sorti, del suo avvenire si lavora in un ministero, ove senza l'intervento di uomini intelligenti degli affari marittimi, periti della scienza e dell'arte.

Nelle inchieste ad hoc riesce sempre difficile, anzi addirittura impossibile di trovare il punto ove gl'interessi dello Stato sono in armonia cogl'interessi della navigazione.

Sia quindi istituito un *consiglio di navigazione marittima*, il quale abbia sede a Fiume, e sia diviso in due sezioni; ungherese l'una, italiana l'altra, perchè la lingua non sia ostacolo allo sviluppo degl'interessi marittimi. Si lasci una volta a parte la smania di centralizzare tutto a Budapest.

I specialisti, diremo così del mare si possono trovare qui soltanto. E' qui che la scienza e

l'arte marittima trova la sua applicazione, qui è il campo dove il consiglio suaccennato deve lavorare.

Assieme a ciò bisogna pur pensare all'educazione della gioventù alla marina e al commercio marittimo. Bisogna che cessi lo scandalo di questa enorme circonguenza; abbiamo 40 scuole commerciali e gli allievi v'escono senza il più lontano sospetto che vi esista un commercio marittimo. Eppure in 36 anni si sono spesi dei bei milioni per tentarne il promovimento.

Illumináció a tengerparton. Szerdán Buccari, Portore, Cirkvenica, Selco, Novi és Zengg városok képviselőtestületei rendkívüli közgyűlést tartottak, amelyen nagy lelkesedéssel vették tudomásul az új horvát osztályfőnökök kinevezését, mert ebben a tényben a régi zsarnok rendszer végleges letűnését és az új becsületes és a szabadsáért működő kormánypart hajnalhasadását látják. Este a városokat kivilágították és nagyszabású tűzijátékot rendeztek, úgy hogy az egész tengerpart fényárban uszott.

A milánói magyar osztály pusztulása.

— A mai táviratok. —

A *Fiumei Hírlap* tegnap táviratilag már jelentette, hogy a milánói kiállítás területén csütörtökről péntekre hajló éjjel tűz támadt, a mely igen gyorsan elharapódzott és az olasz, valamint a magyar kiállítást teljesen elpusztította. Valami keveset a kiállított tárgyak közül sikerült ugyan megmenteni, de a kár rengeteg nagy. *Négy millió lira kárról* van szó, a melynek tekintélyes része a magyar kiállítást sújtja. Az itt kiállított tárgyak értéke körülbelül félmillió korona értékű volt. Ki volt állítva tízennyolc szoba butor, háziipari műtárgyak, Zsolnay-féle majolika, sok ékszer, csipke, több fővárosi iskola csoportok kiállítása és ki volt állítva az új kultuszminiszteri palota miniszteri szobája számára még Berzeviczy által megrendelt butor, a melynek értéke ötvenezer korona. Ez is elpusztult.

A katasztrófáról érkezett táviratok eleinte nem tüntették fel a pusztulást a maga ijesztő valóságában. Arról szóltak hogy a tüzet csakhamar sikerült elfojtani, hogy sikerült a tüzet lokalizálni, csak később, az utolsó nap érkezett távirat vallotta be a valóságot, azt, hogy a magyar kiállítási osztály lángok martaléka lett. Minden biztosítva volt és így a kiállítókat anyagi kár nem éri. Az elpusztult sok szép holmira fordított gondos és fáradságos munkáért persze nem kárpótolhatja a kiállítókat semmi.

Az óriási veszedelemről ma az alábbi sürgönyöket kaptuk:

Milánó, aug. 4. A kiállítás területén kitört tűz, úgy látszik, a parkban levő magyar osztályban támadt, a honnan hamar áterjedt a többi szomszédos pavillonokra. Az angol, japán, németalföldi és svájci osztályok a tűz folytán nem szenvedtek kárt. A tűzoltóság figyelme és föltörekvése oda irányult, hogy meggátolja a tűz továbbterjedését. Különösen az arany és

ezüst ötvösmunkák pavillonját, valamint a szépművészeti pavillont fenyegette veszedelem. A tüzet lokalizálták. Karabinierek és városi rendőrök segédkeztek a mentésnél, a kik a kiállított tárgyakat, főleg a képeket biztonságba helyezték. Néhány tüzoltó és rendőr könnyebben megsebesült.

Milánó, aug. 4. A tüzet a villamos vezetők rövid zárlata okozta. A díszítő-művészeti pavillon osztályain kívül még a német, perzsa és kínai osztályban kiállított tárgyakat is sikerült megmenteni. Az olasz, valamint a magyar kiállítási osztály, ug szintén az olasz építészeti osztály a lángok martaléka lett. A tüzvész által okozott kárt négy millió lírára becsülik.

Milánó, aug. 4. A katasztrófáról a polgármester részletes távirati jelentést tett a királynak. A király távirati válasza rögtön megérkezett, melyben legnagyobb részvétének és megdöbbenésének ad kifejezést. Utasította egyben a polgármestert, hogy azokkal a külföldi államokkal, melyek a katasztrófa alkalmával kárt szenvedtek, közölje hivatalosan részvét-nyilvánítását.

Budapest, aug. 4. A magyar kiállítás értéke egy millió korona. Tizenenny szoba butor pusztult el s a Zsolnay-gyárnak negyvenezer korona értékű dísz-tárgya veszett oda. A kereskedelmi rész-vénytársaság házipari cikkei, kalotaszegi varottasai is elpusztultak. Kárt szenvedett ezenkívül tizenkilenc kisiparos, akik kisebb-nagyobb csoporttal szerepeltek a kiállításon. A kiállítók ma egész délelőtt szinte ostrom alá vették a kereskedelmi miniszteriumot és az iparművészeti tár-su at palotáját, hogy részleteket tudjanak meg a katasztrófáról. A budapesti olasz konzul, Sallier de la Tour herceg címére is érkezett távirat Milanóból, de nem vehette át, mert nyári tartózkodásra ismeretlen helyre utazott.

Karlszbad, aug. 4. Tegnap ide-érkezett Kossuth Ferenc kereske-delmi miniszter. A miniszter még jóformán át sem öltözködött, mikor kézhez kapta a milánói kiállít-ás leégéséről szóló táviratokat. Kossut Ferenc nagy megdöbbenés-sel vette tudomásul a katasztrófa híret s azonnal intézkedett, hogy részletesen informálják a tüzvész keletkezéséről s a magyar kiállítókat ért kár nagyságáról.

Milánó, aug. 3. A rémület, amelyet a kiállítás veszedelme keltett, csak alig szűnt meg. Az idegenek sietve elhagyták Milánót. A szállodák nagyrésze üresen áll s attól tartanak, hogy az idegenfor-galom, amelyre az idei nyáron természetesen nagyon számítottak, Milánót telje-sen el fogja kerülni. A kiállítás igazga-tója a kormány tagjaival tanácskozni fog azon, hogy minő intézkedésekkel lehet a kiállítás látogatottságát emelni. Hír sze-rint több nagy ünnepséget terveznek s megkéri a királyt, hogy ezeken szemé-lyesen jelenjék meg.

Milánó, aug. 3. Nemcsak az olasz, de a külföldi biztosító társaságok körében is szörnyű izgalom támadt a tűz hírére. Az idáig négy millió lírára becsült kár-összeg legnagyobb részére a biztosító intézetek viszont-biztosítást kötöttek. A kárösszeget az utolsó fillérig meg kell fizetni, mert az értékbecslés szigoruan pontos volt.

Tudóstónk fölkereste a miniszterium-ban Kövesdi Bela számtanácsost, a mil-anói magyar kiállítási iroda vezetőjét, a ki elmondta, hogy a katasztrófa híret Milánóból hivatalosan is megerősítették.

— Czako Elemér távirata szerint — mondta többek között Kövesdi — a tűz az olasz csoportnál keletkezett, innen harapódzott át a kiállított magyar mű-vészeti és műipari tárgyakra, a melyek mind a lángok martalékává lettek. Annál eiszomorítóbb a dolog, mert az elpusztult műtárgyakért felelősségre senki sem

vonható hivatalos uton. Mert tudvalevő, hogy a kiállítások alkalmával sem a kormányok, sem a rendezőségek nem szavatolnak a kiállított dolgokról. A k akarja, az biztosíthatja érték tárgyait. Hogy az elégett magyar dolgok közül mennyi volt biztosítva, mennyi nem, azt a vizsgálat fogja megállapítani. Sokkal többre tartom azonban azt a kárt, a mely szellemileg sújtott bennünket. Mond-hatom, hogy a legbecsebb és a leg-szebb része volt a kiállításnak a magyar osztály. És az a sok szép dolog mind elpusztult, a mikor még a zsúri nem is mondott fölöttük ítéletet. Ez nagy szel-lemi veszteség. De mondhatom önnek azt is, hogy kiállítást sehol a világon még oly botránys gondatlansággal nem rendeztek, mint az olaszok most.

HIREK.

— **Szeméjt hírek.** Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó tegnap reggel Tátra-lomniról Budapestre érkezett délbén tisz-telgett Wekerle miniszterelnöknel, akinek a fiumei helyzerről tett jelentést. — *Peja-csevich* Tivadar gróf horvát bán tegnap reggel három heti tartózkodásra Karlsz-bádba érkezett.

— **Ujabb rendőri brutaitás.** A fiumei autonóm rendőrség ál-landó botrányskról alkot az ő mindennapi brutális eljárásával. A napokban számoltunk csak be két esettel, melyekben kimustrált baka-legény-autonóm rendőrök éltek vissza a hivatalos hatalommal, minden esetben *magyar polgárok* ellen. Ugy látszik azonban, figyel-meztetésünknek nem akar meglenni az eredménye: a Dolzianitól kép-zett fogdmegek zavartalanul s való-színűleg a hivatali kitüntetés remé-nyében tovább üzik rég megszo-kott szetelenkedésüket s a magya-rok iránti brutalitásukat.

Augusztus 2-án éjszaka a Lor-ber lakomáról két vasutas ment nyugodtan hazafelé, mikor messzi-ről megpillantja őket egy ostoba rendőr. Megállítja őket s követeli a nevüket, mit azok persze, mert nem követtek el semmit, megtagad-s ők kérdték, egészen helyesen, a *rendőr számát*. Annak a számnak is volt azonban annyi esze, hogy azt nem mutatta meg, de egy ügyes vasutas egy szál gyújtóval oda világított a rendőr mellén érde-mztlenül csillogó rézlemezre, mely-en a 12 (tizenkettes) szám volt. Mikor ez megtörtént, a rendőr ka-ron ragadta a mit se vétő embe-reket s hivatalos hatalmával fogva nagyot lödített rajtuk, kiálta hozzá-juk a megszokott Dolziani-féle harci kiáltást: *porco ungherese!* (disznó magyar).

A törzsfőnök ur (Dolziani Attilio) pedig nem sok gondot fordít ezekre a dolgokra, de nem tűrjük mi, kik mindenkor tiltakozunk a *képesítéssel nem bíró*, csupán a magyargyűlölete miatt alkalmazott uraságok basáskodása ellen.

A vizsgálat azonban, mint érte-sülünk, ez utóbbi ügyben meg-indult s reméljük is, hogy kimé-letlen megtorlásban fobják része-síteni a mindennapi rendőri bot-rány előidézőjét s azt, ki hivatalos uagyságával annak mindig nyílt utat enged.

— **Lorber József ünneplése.** A fiu-mei vasutas kerület ma este távozó el-nökét, *Lorber Józsefet* meleg rokonszeny-vel várják Budapestben is a kollegái s központi titkárságához a legvérmesebb reményeket fűzik az Országos Szövetség fellendítésében. Jellemzi e nagy népszere-sületet és közszeretetet az a'bbi cikk is, melyben Budapest egyik elterjedt na-pilapja emlékszik meg *Lorber Józsefről*,

a tiszteletére Fiumében rendezett teg-napi bankett alkalmából:

Hosszu huza-vona után Budapestre ke-rül *Lorber József*, a Vasutasok Országos Szövetségének nagytehetségű és nagy tiszteletben álló titkára. A Szövetség esz-méje köszöni létét ennek az önzetlen és munkában fáradhatatlan férfinak. A hála és szeretet spontán megülatkozásai kö-zött jutott a megfisztelő álláshoz, a melyet elfoglalni nem tudott, mert a köz-ponttól távollevő állomása nem engedte, hogy olyan munkásságot fejtsen ki, amely az ő nagy tehetsége és lelkes-e-dése kibirt volna. Most, nagy nehézségek után, utra készen áll a főváros felé, ahol megfisztelő állásában aktív és alkotó szere-pet fejthet ki. Eddig egész munkássága a fiumei kerületet boldogította. A fiumei vasutasokat különben: egy idők óta le-kötelezte magának *Lorber József*. A Szövetség tervezete az ő agyában szüle-tett meg és mint „fiumei szervezet” lett ismeretes. A nagy munkabeszünetes ide-jén és azóta is csak dicsőséget szerzett az önzetlen, lelkes férfi állomáshelyé-nek azzal, hogy olyan rajongó volt a vasutasok ügyének, amilyen talán szerte az országban egy sincs. Ma bucsuzott el fiumei kartársaitól, hogy végleg a fő-városba költözzék. Oly lelkes és méltó ünneplésben volt ez alkalommal része, mint tudósítónk táviratozza, hogy az előtte és a fiumei vasutasok előtt örökké emlékezetessé maradt.

Vezérüket, szeretett bajtársunkat ünne-pelték a mai napon, aki mikor távozik tulajdonképen munkásságának nagyobb teret nyer. Több, mint háromszáz vasutas gyült egybe a mai lakomán, a melyen *Lorber Józsefet* a szeretet, bizalom és tisztelet kitörő jeleivel vették körül. A lakomáról különben gróf Batthyány Tivadarhoz, a Szövetség elnökéhez bi-zalmi táviratot küldöttek.

— **Fiume—New-York.** A ki-vándorlási új hajóstársaság alapít-ásáról közölt tudósításainkat most megerősíti ez, a székesfővárosból kapott újabb értesítés is:

Azok a tárgyalások, a melyek Liver-poolban és Berlinben Kuranda, az Adria igazgatója és Pilis, a Hamburg—Ameri-kai vonal képviselője között az utóbbi hetekben folytak s a melyeknek az volt a céljuk, hogy a magyarországi kíván-dorlók szállítására új hajóstársaság alapításának részleteit megvitassák, *teljes eredménnyel* végződtek. Még ebben a hónapban Budapestben értekezlet lesz, a melyen a hajóstársaság létesítésére vo-natkozó végleges szerződést fogják a magyar kormány képviselőjével együtt aláírni. Az új hajóstársaság *Fiume* és *New-York* között fog hajójáratokat fon-tartani s tíz-tizenkét milliónyi alaptőkével alakul. Az alapításban résztvesznek az Adria, a Cunard-Line, az Északnémet Lloyd, a Hambur—Amerikai vonal és Holland—Amerikai hajóstársaság.

— **Bucsuzás.** Azoktól az ismer-őseimtől, kiktől személyesen nem bucsuzhattam el az idő rövidsége folytán, ez uton bucsuzom el. *Lorber József és családja.*

— **A hőség.** A kánikula teljes erővel dühöng. A nap sugarai égető hőséggel tüznek le a földre s a meleg nem szűnik meg este sem, amikor az óriási ház-tömegek s az aszfalt és kőburkolat elemi erővel sugározzák ki magukból a napközben magukba szedett meleget. Egyik érdekes jelensége a kánikulának, hogy amerikai mintára nálunk is mind több kocsni előtt láthatunk olyan lovakat melyeket gazdájuk takaros szalma kalap-pal véd a napszúrás ellen. Az állatnak ez a megkímélése mindenestre jóleső tünet, amelynek nem kis mértékben van köze az átlagos intelligencia emelkedé-séhez.

— **Hogy bannak az utasokkal a fiumei hajókon.** Az amerikai „Szabad-ság” a következőket írja: Czeha József newyorki lakos honfitársunk pár hónap-pal ezelőtt magyarországi látogatásra küldte haza nejét és két kis leánykáját. A múlt hó folyamán az „Ultónia” Cunard Line hajóval, Fiumén át visszaérkezett a család, de az ellis-islandi bevándorlási hatóságnál Czeha csak két kis leányká-

ját kaphatta ki, mert az asszonyt, mint súlyos beteget a brooklyni Eastern kórházba szállították. Czeha megláto-gatva nejét a kórházban súlyos betegen találta és kikérdezgetve őt betegsége felől, az asszony azt a vádat emelte, hogy a hajón az alkalmazottak verték össze. Meg is mutatta férjének az ütési helyeket, ahol veres és kék foltok voltak láthatók. Czehané baja annál is inkább súlyos volt, mert előrehaladt boldog állapotban volt. A szerencsétlen asszony másnap mikor a férje más kór-házba való átvitelén fáradozott, kiszen-vedett. Az asszony által emelt vád alap-ján most további kutatást tartanak, hogy ha a vád bebizonyítható, a társaság ellen kártérítési perrel léphessenek fe.

Alig adhatunk hitelt e hírnek, mert nem tétélezhetjük itt fel, hogy oly nagy-szamu utas fölött néhány tisztviselő úgy önkénykedhetik.

— **A proposito del banchetto in onore di Giuseppe Lorber.**

A ringraziare un signore che in occasione del banchetto suaccen-nato, espresse sensi di simpatia per la stampa locale, un nostro redattore parlò parecchio a nome della stampa indipendente. E' da notarsi che prima di prendere la parola il signor Korcsmáros chiese se altro giornalista volesse assumersi l'incarico di rispondere alla cortesia di quell'amico della stampa. E siccome nessuno accennò a volerlo fare, il nostro redattore credette suo dovere di mostrare che i giornalisti, conoscono pure gli obblighi della cortesia e della convenienza. L'oratore giornalista espresse idee che possono più o meno piacere; ma egli è abituato a dire ciò che gli appare vero, indifferente se ciò piaccia o meno. Nessun altro giornale disse parola. Sarebbe perché nessuno, allorchè si parla di stampa indipendente, crede che l'allusione lo riguardi?

— **A vérbosszu.** Rómából írják: Por-tocanvone városkában a múlt héten Musacchio Antal földmives valami határ-vilongás miatt összeveszett szomszédjával, Spagnoletti Vincével, a ki a vesze-kedés hevében a templomtéren acrul ütötte szomszédját. Az ütéstől a gyöngye Musacchio összeesett. E miatt bosszut forralt s ugyanazon a templom-téren téren agyon akarta löni Spagnolettit. Az o asz szokás szerint, ismerősével és barátjaival a templomban beszélgetett, a hol véletlenül egy pletykázó asszonycso-port is helyet foglalt. Spagnolettiék az asszonyok csoportja mögött állottak. Musacchio az asszonyok mögül akart Spagnolettire löni, de olyan rosszul cél-zott, hogy őt revolverlövésre éppen őt szegény asszonyra lött. Kettő közülök nyomban meghalt, kettő veszedelmes s egy könnyebb sebesülést szenvedett. A lövések zajára összeverődtek a városka lakói, s Musacchio barátjai és rokonai is előkerültek. A két tábor farkasszemet nézett egymással s bizonyára alapos vérengzés és késelés következik, ha elő nem kerülnek a csendőrök és városi hatóság. Musacchiot természetesen fogságba vitték s a pofazkodó Spagnolettit is. A csendőröket azonban Portocanvone-ban szaporítani kellett, mert a hatóság jog-gal tart attól, hogy a két párt újra össze-veveredik, a kivihetetlen olasz ven-detta szerint, a mely, ha kell, akár év-tizedekig is elvár boszújával.

— **Vasutasok gyűlése.** Az Országos Vasutas Szövetség *finnei* kerülete ma esti 6 órakor a vezénylő iskolahelyiségé-ben rendkívüli választmányi ülést tart. Az ülés tárgya: 1. A budai kerület tit-karának áthelyeztetése iránti állásfoglalás. 2. Egyéb indítványok. Itt említjük fel, hogy Budapestben a Vasuti Munká-sok Szövetsége már bejelentette a rend-

örkapitánynak, hogy vasárnap délelőtt 9 órákor a Tattersaalban gyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Lengyel Zoltán támadása szövetségünk ellen. 2. A vasúti munkások helyzetének javítása végett szerkesztendő emlékirat. A főkapitány a gyűlés bejelentését tudomásul vette. Ime, a konkolyhintők munkája termi már a káros eredményt. A vasutasok kezdenek széthuzódni, külön érdekcsoportok szerint elválnak az Országos Szövetségtől, melybe pedig oly óriási munkával lehetett őket egyesíteni. Így gyengítik maguk a vasutasok egyetlen hatalmas és biztos védővárakat, a Szövetséget, így ássák önmaguk maguk alatt a vermet!

Az augusztusi tengeri gyakorlatok. A magyar-osztrák hajóhad közelgő nagy gyakorlatai felől ezeket írta tegnap egy tengerésztiszt a Budapesti Hirlapnak:

Az orosz-japán háború legérdekesebb tanulságai közé tartoznak a tengeren és igen gyakran a szárazföldön is, lefolyt éjjeli haditények. A modern technika vívmányai: a gyorstűzelő ágyúk és az ismétlő-puskák az ellenségnek fényes nappal való megközelítését nagyon megnehezítik, sőt gyakran lehetetlenné teszik. Ezzel magyarázható meg a legutóbb lefolyt háború nagy csatáinak rendszerint több napra terjedő tartama.

Szükségessé vált tehát a megközelítés az éjszaka leple alatt végrehajtani. Ennek megakadályozására már széles körben alkalmazták a fényszórót, melynek hirtelen az ellenségre ontott fényvívében a megközelítő csapatokat éjjel is hathatósan lehetett lövöldözni. Ezeknek az érdekes tapasztalatoknak kipróbálására és értékesítésére a közös hadügyi vezetőség augusztus első felében Pólában a hajóhad és a parti erődítmények tüzérségének közreműködésével kombinált gyakorlatot tervez a megközelítésre, földérésre és támadásra.

A gyakorlatok folyamán a földérésre és kölcsönös megfigyelésre a hadi technika legmodernebb eszközeit: a szikratávírókat, a kötött léghajót és a tengerparti villamos megvilágító telepeket alkalmazták. A bécsi tüzérségi arsenalban levő léghajós-intézetből egy léghajó osztályt rendeltek Pólába, mely először a szárazföldön, majd pedig a hajóhad egyik hajóján fog működni. A léghajónak hadihajónak való alkalmazása az első gyakorlati kísérlet nálunk. A kísérlet első sorban arra irányul, hogy a szárazföldi megfigyelő állomások a léghajóban főlálló megfigyelővel együttesen, idejekorán fölfedezzék és megállapítsák a hadi kikötőt ellenséges szándékkal megközelítő hajóhad szándékát és erejét.

Ezután a további próbáknál léghajót a flotta egyik hajóján helyezik el, hogy a nyílt tengerrel kifürkészék a szárazföldi védelem berendezéseit, különösen a védőkikötőben lévő hajóknak nemét, számát, mozdulatait és a torpedónaszádok támadó szándékát. Végül még kísérleteket folytatnak majd arra, hogy a kötött léghajó milyen más módon alkalmazható még a hajókon, mert az eddigi vélemények erre nézve általában nagyon eltérők. Az éjjeli támadógyakorlat folyamán az új tengerparti villamos fényszóró-telepek teljesítő képességét is kipróbálják, különösen arra való tekintettel, hogy az erődök előtt fekvő területeket miképpen lehetne legjobban az aknák el en irányuló rajtaütések ellensúlyozására megvilágítani. A gyakorlat augusztus 13-ikától 16-ikáig tart. Montecuccoli admirális Lacromma nevé jattján szint'n részt vesz a gyakorlaton.

Cavilli. Un signor S. D. fa nel giornale di via Szápary una questione di esattezza di traduzione che non vale l'inchiesta speso ad accennarla. E' inutile studiarla a dimostrare che la traduzione ungherese non risponde esattamente all'espressione usata da Francesco Kossuth. Non risponde nella forma, ma risponde pieuamente nel concetto. Gira, volta, siamo là. Il ministro dice all'on. Antonio Walluschniq che gli ha inviato i numeri del „Fiumei Hirlap“ ch'egli fará tutto ciò che sta in lui a favore della causa patrocinata dal nostro giornale.

Ebbene, chi capisce l'italiano sa che questo significa: Comprendo che il gior-

nale ha ragione, ed io faró del mio meglio perché ciò ch'egli consiglia diventi realtà. Se in quella redazione si comprende meglio il tartaro che l'ungherese e l'italiano, non é colpa nostra.

Teatro Fenice. Questa sera il pubblico è chiamato in questo simpatico ritrovo ad un spettacolo dilettevolissimo e istruttivo, pieno di svariate attrattive. Un cinematografo grandioso presenterá tale e tanta varietà di scene, che al pubblico sembrerà di fare un viaggio ora nel mondo reale, ora nel fantastico, piacevolissimo sempre.

Ki akar katonatiszteknek szállítani? A fiumei kereskedőknek figyelmébe ajánljuk Korom Gyula százados következő értesítését:

A cs. és kir. hadsereg, haditengerészet és honvédség stb. tagjai részére szállítók egylete címmel, 1904-ben a hadügyminiszter d. cs. és kir. elismerése mellett, Bécsben egy egylet alakult, melynek célja a hadsereg stb. hatóságait és a hadsereg tagjait előnyös beszerzési forrásokkal megismertetni, az egylet tagjainak pedig a hadseregben állandó vevő-kört biztosítani. Eddig az egylet csupán Ausztriában működött és már az első évben, egy 196 taggal érdekelt, 34 helyőrségre terjedő halozatot létesített, a mi a második évben megkészszerződött. A most felállított és később egész Magyarországra és Boszniára kiható vezérképviselőség átalakítandó budapesti osztagi vezetőség *Fiumei is be óhajtja vonni hálózatába* és itt terv szerint oly megbízható cégeket óhajt, különösen a behozatali cikkek szakmájából tagjaiként megnyerni, kik a helyközi szükségletet fedezik. Természetes, hogy csupán a *fiumei helyőrség helyi* szükségleteit élelmi, szükségleti vagy fényüzési cikkekben fedezni képes cégek is felvételre jogosultak. — Bővebb értesítést Korom Gyula cs. és kir. ny. kapitány, budapesti osztagi vezető (VII. Nefejeits-utca 40.) készséggel nyújt.

Me menjetek Transvába. A belügyminiszter körrendeletben hívja fel a törvényhatóságokat, hogy a legkiterjedtebb módon hívják fel a közönséget arra, hogy óvakodjanak az afrikai *Oranje* és *Transvá* államokba való kivándorlástól, mert az ottani hatóságok a legszigorubb rendszabályokat alkalmazzák az idegekkel szemben. Így a többek közt be sem bocsájtják azokat, a kik megfelelő pénzüsszeggel nem bírnak s irni és olvasni nem tudnak.

A negyvenezer ezer. Garibaldi híres „marsalai ezer“-ét most, jó félszázad mulva annyira megsaporította a taliánok istene, mint a tenger fővényét. Egy nápolyi lap állítása szerint ugyanis a „marsalai ezer“, mely elenevezés alatt tudvalevőleg Garibaldi 1072 önkéntesét értjük, annyira megnövekedett, hogy ma már 40.000 tagot számlál. Minthogy az ezerhez való tartozás nyugdíjjal jár, az állam nagy összegeket pazarol teljesen érdemetlen emberekre. Igazi Garibaldista önkéntes már csak 233 éli közöttük Türr István és Cansio István tábornok, Garibaldi veje. Ezt azt érdekes s a nagy o'aszokra valló hős-szaporodást óriási felháborodással tárgyalja most az egész itáliai sajtó.

A reggeli lapok hírei. A nagy malomsztrájk. Budapestről jelentik: A melomunkások sztrájkja dolgában a mai nap hozza meg a döntő fordulatot. Ma kell ugyanis választ adni azokra a proposíciókra, amelyek a legutóbbi békekéltető tárgyaláson az egyezkedő felek között felmerültek. Ha a munkások a vasárnapi munkaszünet tárgyában elfogadják a mesterek hathónapos terminusát, úgy a béke helyreáll s a malmok már hétfőn megkezdik az üzemet. Ha azonban ragaszkodnak a háromhónapos terminushoz, akkor újabb és beláthatatlan bonyodalmakra van kilátás. — **Száz gyermek gyilkosa.** A délafrikai Kobyan rettenetes bünténynek jutottak nyomára. Egy asszony száznál több gyermeket

gyilkolt meg. A gyanura egy kis egy éves gyermek elfűnése adott okot, kinek holttestét később egy tóban találták meg. A mikor a tavat lecsapolták, még ötven gyermek csontvázára bukkantak. A vádolt kijelentette, hogy még igen sok aszszonyt tud megnevezni, a kik hasonló büntetést követtek el. — **Pusztító vihar.** Dánia északi részén tegnapelőtt délután és egész éjjel óriási vihar és felhőszakadás volt, a mely óriási károkat okozott. A villám nyolc embert megölt és nyolcvannál több házat és csüirt elhamvasztott. — **Magyar hadihajó Számoszban.** Bécsből jelentik: Távirati jelentés szerint az „Elisabeth“ hadihajó tegnap Számoszba érkezett. A hajón minden rendben van. — **Vizbefut bucsusok.** Boroszlóbból jelentik, hogy az Orosz-Lengyelországban levő Vilnaoovoban a minap bucsut tartottak, amelyen több ezer hívő jelent meg. A bucsu végével az egybegyűltek egy része tutajokon utazott el a városból és egy i y en tutajra, amely mintegy harminc személyre szállására alkalmas, hetvenen szálltak fel. A folyó közepe táján a tutaj felfordult s az utasok közül harmincan a vízbe fultak. — **A vérboszu.** Cetinjéből táviratozzák, hogy Szienicza mellett egy török banda által megölt tanuló egyikének apja titkon török területre ment át. Fancza község közelében találkozott Parena török katonai orvossal, akit megölt, hogy fia meggyilkolásáért bosszút álljon. A hatóságok szigorú intézkedéseket tettek a gyilkos letartóztatására és megbüntetésére. A határon nyugalom uralkodik.

TÁVIRATOK.

A főrendiház bizottságainak ülése.

Budapest, aug. 4. A főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága ma tárgyalta a bíróságok és az ügyészségek tagjainak az igazságügyi miniszteriumba való alkalmaztatása tárgyában benyújtott törvényjavaslatot. A bizottság elfogadta a javaslatot azzal az érdekes megokolással, hogy a bizottság csak azért ajánlja a jelen javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben való elfogadásra, mert az igazságügyi igazgatás és törvényelőkészítés folytonossága szenvedne csorbát, ha a javaslat rendelkezései el nem fogadhatnának.

Pusztító viharok.

Daruvár, aug. 4. Itt ma óriási vihar dühöngött. A *Tököly*-féle uradalom egyik épületébe beleütött a villám és *három embert agyonsújtott.* A villám az istálló-épületet is felgyújtotta. Hat ló elpusztult.

Innsbruck, aug. 4. A környéken óriási vihar pusztított. Reichenauban egy házba becsapott a villám, ahol vadászkatonák voltak. Egy katona az életét veszítette. Hárman életveszélyesen megsebesültek. — Jenő királyi herceg a helyőrségi kórházban meglátogatta a villámsújtott katonákat.

Hírek a Milánói tüzről.

Budapest, aug. 4. A kereskedelmiügyi miniszteriumban nagy megdöbbenést kelt a milánói magyar kiállítás elpusztulása, amelyről ma részletes jelentések érkeztek. Többek között azt jelentik Milánóból, hogy a kiállítás igazgató-

sága a leégett pavillonokat újból felépíttetni akarja. Ezért fölszólítja a magyar kiállítókat, hogy újból vegyenek részt a kiállításon.

Budapest, aug. 4. Ujabb milánói távirat szerint a magyar pavilonban kiállított egyetlen tárgyat sem sikerült a tüztől megmenteni. A hatóság ma helyszíni szemlét tartott és meggyőződött arról, hogy a katasztrófát nem villamos rövidzárlat, hanem valószínűleg eldobott gyújtó szál vagy égő szivardarab okozhatta minden körülmények között.

A sikkasztó bankszolga nyomában.

Budapest, aug. 4. A strassburgi rendőrség ma táviratban értesítette a budapesti rendőrfőkapitányságot, hogy a hozzá érkezett jelentések szerint *Rózsa Gábor* sikkasztó budapesti bankszolga fivérével együtt a napokban egy ottani szállóban lakott. Rózsa árnevet jelentett be a szállóban. Strassburgból Rózsa testvérek Párisba utaztak. A budapesti rendőrség most erre táviratban megkereste a párisi rendőrséget, hogy nyomozza ki a sikkasztó szolgát.

Öngyilkos nyugalmazott ezredes.

Szegszárd, aug. 4. A tolnavármegyei Kömlődön Schipenbach nyugalmazott ezredes hirtelen támadt elmezavarában agyonlőtte magát. Már régóta betegeskedett.

L'incendio di Milano.

Budapest, 4. Nel ministero vi è costernazione per il disastro del padiglione ungherese all'Esposizione di Milano.

La direzione vuole però ricostruire il padiglione, ed invita gli espositori a inviare numerosi oggetti.

Budapest, 4. Un telegramma da Milano dice che nessun oggetto poté essere salvato. In seguito a inchiesta fatta dalla Polizia risultò che la causa dell'incendio non poté essere il breve circuito dell'apparato elettrico; ma che il fuoco deve essere stato cagionato da un fiammifero.

L'usciera infedele.

Budapest, 4. La Polizia di Strassburgo ha notificato a questa Polizia che l'usciera di Banca Gabriele Rózsa, il frodatore di 43 mila corone, si trovò in un hotel di quella città con altro nome, accompagnato dal fratello. Da Strassburgo si diressero a Parigi. Questa polizia si rivolse ora alla polizia di Parigi pregandola di fare indagini.

Szerkesztői üzenetek.

Dinnyék a fűben. Azt kérdi, hogy a fiumei újságok miért hallgattak arról, hogy Korcsmáros Nándor megköszönte a független sajtó nevében a Lorber-banketen a sajtót ért őszinte, rokonszenves óvációt? Hát csak azért, mert Korcsmáros Nándor a független magyar sajtó nevében mondott köszönetet a vasutasoknak s így az ismeretes módon hallgató lapok tendenciózus mellőzést észleltek maguk irányában.

Kőbányai polgári sör

az „Europa“, „de la Ville“, „Hungaria“ szálloda éteteiben, a „Magyar vendéglő“, „Città di Pisino“, „Leon d'oro“, „Trattoria alla Bonavia“ és több más nesevebb vendéglőben és kávéházban kapható.

